

Вольга Іпатаўа

Казка пра Паўліна

Вольга Іпатаўа

Казка пра Паўліна

Вершы

Мінск «Юнацтва» 1983

Бел 2
И 76

Для малодшага школьнага ўзросту

Мастак В. А. ДУБІНКА

Рэцензент Г. С. ШУПЕНЬКЛ

И 4803010200—096
М 307(05)—83 53—83

(С) Выдавецтва «Юнацтва», 1983.

Роднаё

Карты абрис адмысловы,
Што вывучаць бяруся.
Грэе далонню кляновай
Радзіма мая — Беларусь.

Сінія вочы лёну
І гарызонта брыво,

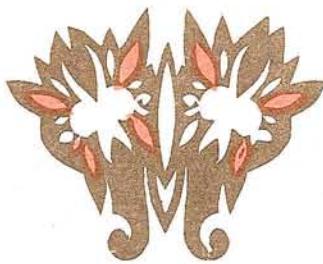
Ля яра — дубок зялёны
І залатое жніво...

Усё падае свой голас...
Чуеш, як поле пяе.
Родная мова, бы колас.
Зернеткі — слова яе.

Раніца

На дасвеці
Хуткі вечер
Прабяжыць па сасняку.
З кветкі страсяне
Расінку,
Елку скопіць
За руку.
Дзымухне ў дзюбкі
Сонным птушкам,
Зайчанятам —
У насы.
Узаб'е з імхоў падушкі,
Ускалмаціць
Верасы.
Зашапоча
Між галінак...
І якраз тады прамень
Заблішчыць
Як напамінак,
Што пачаўся
Новы дзень.

Мастачка

Раніца —
Мастачка слынная.
Любіць прыгажосць дарыщь.
Яркай стужкаю малінавай
Небакрай
Ужо гарыщь.

І зялёныя, і сінія
Там, удалечы, лясы,
А чырвоны падасінавік —
У жамчужынках расы.

Вельмі раніца
Стараецца:
Возьме пэндзаль свой лясны —
Жоўты променъ загараецца
На вяршаліне сасны.

Толькі колеры вясновыя
Даспадобы болей ёй.
Мо таму і сны ружовыя
Бачаць дзеци раніцой.

Канюшыну конік
Косіць
І пагоды добрай
Просіць,
Каб сухую
Канюшыну
Пагрузілі
На машину.

Во плыве
Над гаем, полем
Хмара шэрая
Паволі.
Грукат чуецца
Ўнутры:
Там паселі
Млынары
І начныя туманы
Перамолвающъ
Яны.

Кроплі пырскаюць
З-пад млыну,
Просяцца
На канюшыну.

Дожджык,
Будзе табе колка!
Тут не луг цяпер —
І голкі.

Не спяшайся!
Тыдзень-два —
Вырасце
Яшчэ трава!

А пакуль тут
Конік косіць
І пагоды добрай
Просіць.

У Рыгора сёння гора

У Рыгора сёння гора.
Дзе падзеўся смех яго?
Мама ў лагер прыязджала,
Напрывозіла ўсяго:

Пяць кіло вяндліны,
Поўны кош маліны,
Вязку абаранкаў
І бітон смятанкі,
Памідораў скрынку...
«Папраўляйся, сынку!»

У Рыгора гора:
Дзе б яму засесці,
Дзе б яму схавацца
Ды паціху з'есці

Пяць кіло вяндліны,
Поўны кош маліны,
Вязку абаранкаў
І бітон смятанкі,

Каб не ўбачыў Ваня,
І Пятро, і Таня?
«Як жа дам ім сала?
Мне ж самому мала!
Памідорку сябру дам —
З голаду сканаю сам!»

Як заснуць усе ўначы,
Ціхенъка Рыгорка
Лезе ў сумку па харчы,
Смокча памідорку.

Аж дрыжыць, як скрыпнуць дзвёры,
Душыцца сушкай.
Кіпцюрамі рве, як звер, ён
Мяса пад падушкай.

Ён і ў сне цяпер крыгчыць,
Дый засне не скора...
Падкажыце, чым лячыць
Трэба нам Рыгора?

Снягурка

Я, дзеци, Снягурка.
У лесе расла я.
З вас кожны мяне,
Пэўна,
 ў госці чакае.

Нясу падарункі,
Нясу віншаванні
Наташи і Валі,
Руслану і Мані.

Гірлянд электрычных
Зазялі вяёлкі...
Мы з дзедам Марозам
Прынеслі вам ёлку.

Калі ж сакавік
Сок пагоніць з бярозы,
Пакінуць вас мусім
Мы з Дзедам Марозам.

Памчаць нас далёка
На поўнач алені,
Туды,
 дзе маржы,
Туды,
 дзе цюлені.
Па белых ільдзінах
Да Новага года
З звярамі вадзіць
Будзем там карагоды.

І ўсё ж, хоць і весела
Там я зімую,
А, дзеци, па вас
Часта, часта, сумую!

Аблокі

Шмат аблокаў ёсьць у неба:
Кучавыя —
Калі трэба
На палі, лясы ў спякоту
Выслаць дожджык
На работу.

Навальнічныя
Ёсьць хмары:
З іх пярун
Магутны ўдарыць.

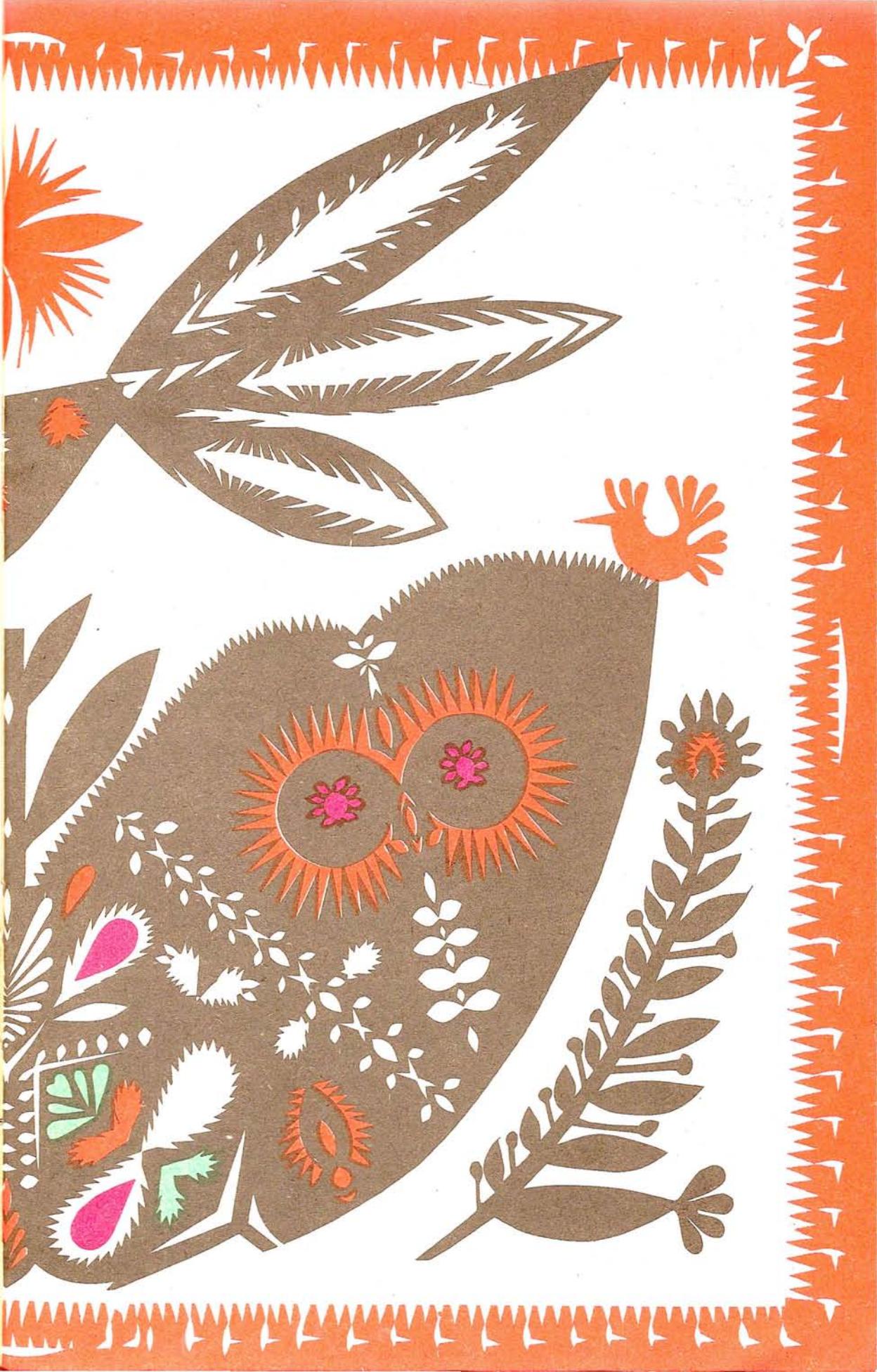
Будзіць ён
Прастор зялёны,
Напаўняе свет
Аzonам.

Ёсьць аблокі,
Нібы пёркі:
Усе нябесныя пагоркі,
І сцяжынкі,
І нізіны
Падмятаць яны павінны.
Паглядзіце, як трапечা
Неба звонкая сінеча!

А бываюць аблачыны —
Як пуховыя пярыны.
Да цяпла
Яны ахвочы:
Месяц гушкаюць
Уночы
І, ружовыя, пасля
Паплынуць
За ім здаля.
І высока,
І далёка...

Шмат у небе
Ёсьць аблокаў!

Дамавік

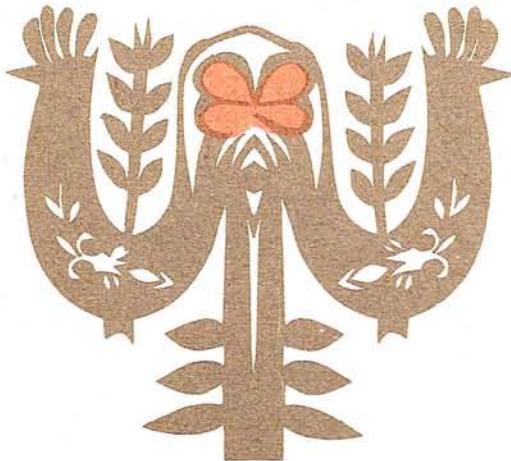
Ледзь пабудзяць птушак
дня турботы,
З рэчкі голас свой падасць кулік,
Устае, бярэцца за работу
Ў пасвятлелай хаце Дамавік.

Клапатліва гляне на гадзіннік:
«Ты хвілінкі гэтак не імчы!»
Зазірне трывожна ў халадзільнік:
Ці не сапсаваўся уначы?

Ні адной не праміне разеткі,
Тэлевіzar ціхенъка кране,
І маркотныя пагладзіць кветкі,
І партрэт паправіць на сцяне.

Адчыняйце вочы!
Паглядзіце!
Зноў утульна ў хаце, як штодня.
Звоніць у дакладны час будзільнік,
І паўзе пад ложак цішыня.

Рэчы сонныя глядзяць знаёма.
Цёпла так ля мамінай рукі!
Любяць толькі жыць у добрым доме
Ціхія, як сны, Дамавікі.

Што можна?

Сказалі,

што нельга чапаць мне разеткі,
У вазе вялікай — прыгожыя кветкі.
Ля тэлевізара бегаць — няможна,
І трэба ля шафы ісці асцярожна.
— Што можна? — пытаю.
На ложак — не сесцы.
Талерку з буфета не ўзяць, не панесці.
І нельга кранаць ні карцін,
Ні таршэра.
А болей нічога няма у кватэры!

Шэршань

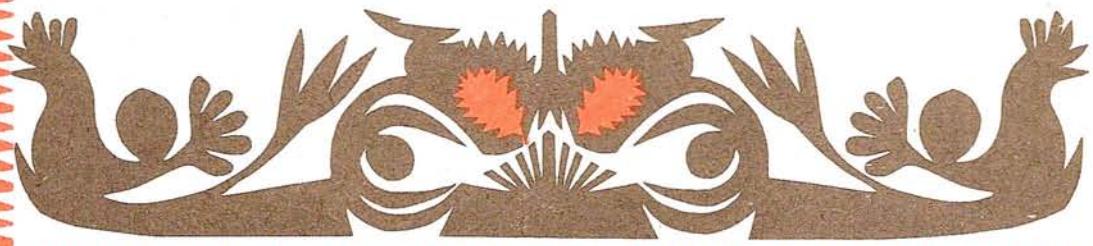
Пчале зайдросціў Шэршань,
Што славіць яе свет,
А ён усюды чуе:
— Гультай і дармаед!

Ён іншым стаў нарэшце,
І дзякуюць яму:
Знішчае безліч Шэршань
Назол агідных — мух.

Ён рады, што нядаўна
Работніца Пчала
На развітанне лапку
На дружбу падала!

Аладкі

Я аладачкі з пяску
Сёння цэлы дзень пяку.
Але шэры кот Буркот
Ні адной не возьме ў рот.

Дзяжурны

Вожык
Сто прабег
Дарожак.
Ён дзяжурны ў лесе
Сёння.
Правярае куст
Ажыны.
Зазірне
У чарнічнік сонны.
Не шкадуе Вожык
Ножак:
Бо ў лясок
Прыйсці
Павінны
Іра з Аняй,
Вася з Косцем
У чарніцы,
У маліны.
Просіць вожык:
— Ты, маліннік,
Не хавай
Сваіх галінак
Ад хлапцоў
І ад дзяўчынак.
Вы, ажынніка
Калючкі,
Не параньце
Дзецям ручкі!
Не хвашчыще
Ім каленкі,
Не дзярыще
Ім сукенкі!
Дайце ягад,
Колькі ўлезе!
Хай ім будзе
Добра ў лесе.
...Сакаўныя, наліўныя,
Ягады — у кожны кошык!
Стомлены, адпачывае
За кустом
Дзяжурны —
Вожык.

Зіма

Згладнелая вавёрка
Скача ў гушчы сасняку.
Абірае, быщам пёркі,
З шышак хрумсткую луску.

У яе кладоўках пуста.
Трэба збегаць у сяло:
Надта густа, надта густа
Снегу ў лесе намяло.

А ля школы стол багаты.
Чулі ўсе ад снегіроў:
Любяць частаваць юнаты
Там і птушак, і звяроў.

Як ён завецца?

Як ён завецца,
Гэты хлапчук?
Што мышь не хоча
Ні шыпі, ні рук?

Цукеркі і цацкі
Сабе ён грабе,
Нікога не любіць,
А толькі сябе.

Сяброў ён не мае.
Кніжкі — ірве.
А што не па ім —
Як бычок, зараве.

Затупае ножкамі,
Вырвецца з рук.
Ці ведаеш, як той
Завецца хлапчук?

Петрукова тара

Бяжыш у школу. Звыкла ўсё наўкол.
Тут — гамана бярозавай алеі,
Там — сажалка, што ў спёку не мялее,
Там — дзяцелінаю зарослы дол.
За ім — лясок.
Узгорак над ракой.
Яго празвалі Петруковым людзі.
Звычайна ўсё.

А мо калісь так будзе,
Што ты іначай паглядзіш наўкол.
Кранецца сэрца ціхі шэпт зямлі,
І роздум павядзе у глыб стагоддзяў,
І ты пачуеш аб сваім народзе
Яшчэ нямала казак і былін...

* * *

У кавалёва сына Петрука
У рабацінні кожная шчака,
Кірпаты нос, сінеча у вачах
І шырыні пакуль няма ў плячах.
Яму ж яшчэ і дзесяці няма,
Ды хлеб бацькоўскі ён не есьць дарма,
Бо ў хлапчука малога Петрука,
Як у стралка сапраўднага, рука.

Ад Петруковай вострае стралы
Зубр не ўцячэ і гарнастай малы.
Зайздросячы, казалі дзецикі,
Што і каваль, і сын — чараунікі.
Вакол паселішча — лясы, лясы.
Да хат прыходзяць раніцай ласі...
І толькі прыязджае, як праклён,
Цівун — па мёд, па скуры і па лён,
А з ім атрад — кальчугі ды мячы...
Старайся, смерд, працуй, але маўчи!
А князю лёну з мёдам трэба шмат,
Багаты, светлы княжацкі пасад.
Гасцей, дружыны — стань ды палічы!
І кожнага кармі, смерд, ды маўчи!
Вышальвай ляды, каб зямля была...
Але бяда у ціхі край прыйшла.
І каваля ў пасад павалаклі —
Вайне найбольш патрэбны кавалі!
Хто ж выкуе кальчугу і шалом,
Каму за меч двуручны біць чалом,
Калі асыплецца на дрэвах ліст
Праз дзікі, грозны палацецкі свіст?
...Куе каваль, ад стомы ледзь жывы,
А сын капае з дзецикамі рвы,
На плошчы вогнішчы, і дым, і чад.
Жанкі смалу ліоць за чанам чан.
І дзеці, сціхлыя, каля сцяны,
Складаюць кучай друз і камяні.
Не хмару вобзем кінулі вятры —
Абклалі горад коні ды шатры.
Не сокалы узвіліся ўначы —
Пяць дзён змагаюцца дрыгавічы.
Няма хвіліны

блізкіх пахаваць.

На прыступ рушыла за раццю раць.
Няма каму — нібыта наслайнё —
Ад родных твараў гнаці вараннё.
Крывавы паўтараючы урок,
За бацькам — меч у меч — стаяў Пятрок.
Ды толькі той («Сынок, ты ўсё ж малы»)
Закрыў яго грудзямі ад стралы.
...Гарэла ўсё — ад хаты да адрын.
Ляжаў пад бацькам непрытомны сын.
Калі ж устаў — адно дыміла тло.
Жывога анічога не было.

І стрэлы падабраўшы, неўпрыкмет
Пайшоў Пятрок за ворагамі ўслед.
Не мог дагнаць.

Але на схіле дня
Знайшоў ужо здаічэлага каня.
І сесці змог.
І шмат начэй скакаў.
І войска каля Прыпяці дагнаў.
Там, дзе асілак дуб галлё прасцёр,
Багаты самы — ханскі — стаў шацёр.
Свяціла

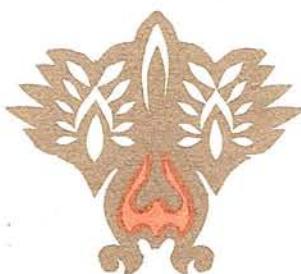
не ўставала з-за зямлі.
Іржанием коні лагер паднялі.
І, зняўшы шапку, лямцевы капитан,
Хацеў у Прыпяці памышца хан.
Ды раптам,

быццам з неба,
загула

Аднекуль з дрэва трапная страла!
Упаў паганы хан каля ракі,
Завылі ворагі, нібы ваўкі,
Пабеглі прэч!

А стрэлы, як чмялі,
Ляцелі ўслед — і смерць з сабой няслі!
Але звініць апошняя страла,
Апошняя хвіліна надышла.
Паўзуць, паўзуць з арканам па камлю.
І — грымнуўся хлапчына на зямлю!
На груд грудзямі, як сакол, упаў,
Асірацелы конік заіржаў
І прэч пабег...

А хто ж убачыць мог
І расказаць, як паміраў Пятрок,
Як пахаваны быў на той гары?
Напэўна, толькі буйныя вятры,
Ды дождж асенні, ды вясенні гром,
Ды росы, што апалі серабром
І змылі кроў з пакутнага грудка...
...Яшчэ і сёння помніць Петрука...

Светафор

Наш горад сціхае ўначы.
Усе адзвінелі трамваі.
Па вуліцах не імчыць
Аўтобус — усе спачываюць.

Людскі не віруе затор,
Даросльня спяць, і спяць дзеци.
І толькі не спіць светафор,
Нібы вартавы, на праспекце.

Таму што з-за мораў і гор,
З казачнай светлай краіны
Едуць да нас Чарнамор,
І гномы, і Бураціна.

Таго сон да вас прынясে,
Каго вы у гості чакалі,
Каб вы аж да ранку усе
Салодка і радасна спалі.

Каб трапіць у дом свой ці двор,
На вуліцах не заблудзіцца,
Пакажа усім светафор,
Дзе трэба ім сёння з'явицца.

А ранкам, калі памчыць
Аўтобус да садзікаў скоры,
Успомніце — уначы
Не спяць дзеля вас светафоры...

Маслякі

Прайдзіся летнім ранкам ля сасонак.
Там маслякі так і паўзуць
З пялёнак.
І разбягаюцца па сасняку.
Яшчэ слабенькія зусім
Іх ножкі.
Ім не забрацца нізавошта ў кошык.
Таму падай ім
Хуценька руку!

Новы год

Свята Новага года ў бары
Сустракаюць заўсёды звяры.
Будзе сёлета ім навіна:
Пошта ў лесе працуе! Яна
Кожны выкананць можа заказ.
Ёсць аб'ява:
«Прымаем ад вас
Мы заказы на магнітафон.
На пласцінку запіша вас ён,
Каб пачулі ваш голас сябры
У далёкім заморскім бары.
Лісты ж і паштоўкі
Купляйце ў Соўкі!
А тэлеграмы
Да цёткі, бабулі ці мамы
Пашле наш добры прыяцель —
Дзяцел!
Хутка Новы год на двары —
Прыходзьце на пошту, сябры!»
Пачалі ўсе пісаць лісты.
Толькі шэры Воўк — у кусты.
— Гэй, чаму ты не пішаш, Воўк?
Ен зубамі сярдзіта — шчоўк!
— Я кусацца магу. А тут
Ліст пісаць — колькі трэба пакут.
Дый сяброў у мяне няма,
Так што вы не турбуйце дарма! —
Новы год сустракае ўесь лес.
Маладзік на яліну узлез.
Снег блішчыць на галінках, і ўсе
Рады гэткай красе.
Пашталъёнам-варонам шмат спраў —
Кожны сёння пісьмо атрымаў:
І Мядзведзь, і Дзікі, і Ліска —
Ад сяброў далёкіх і блізкіх.
Усе чытаюць свае паштоўкі.
Аднаму толькі сумна Воўку.
Ні паштоўкі яму, ні пісьма,
Быццам Воўка у лесе няма!
Воўк завывў:
— Дзе вы, дзе вы, сябры?
Толькі рэха ідзе па бары...

Казка пра Паўліна

У горадзе Штушыным
На вулцы Жураўлінай
Паміж кустоў ажыны
Жыла сям'я Паўлінаў.

Быў міліцыянерам
Паўлін-старэйши—тата.
Матуля—інжынерам
У цэху «Пух і вата».

І паслухмнянай птушкай —
Заўжды на радасць маці —
Вучылася дачушка
На хлебным камбінаце.

І быў сынок таксама.
Даўно закончыў школу
І бавіў час з бусламі
Ў кампаніі вясёлай.

Трымаўся ганарыста,
І вось з якой прычыны:
Быў гожы, прамяністы,
Хвост у таго Паўліна.

Як мыўся ён на золку,
Старанна чысціў пёры,
Здавалася — вясёлка
Сышла на панадворак.

Зялёны колер, белы.
І залаты, і сіні...
Усе па вулцы беглі,
Бывала, за Паўлінам.

Вось толькі да работы
Не меў Паўлін ахвоты:
«Я гэтакі прыгожы!
Мне працаўца не гожа!

Я лепей пагуляю!
Знайду яшчэ занятак!

Даволі, што працуюць
Сястра, матуля, тата».

Аднойчы Перапёлку
Сустрэў ён каля сквера,
Яна хадзіла ў школку
Краўчых і мадэльераў.

Галоўка ў колер руні...
А грацыя якая!
Сказаў Паўлін красуні:
«Я ж так цябе кахаю!

Прызнач спатканне, пчолка.
Ну, хочаш,
дыш навечна?»
Смяецца Перапёлка,
Адказвае сардэчна:

«Які ў цябе занятак,
Скажы мне напачатку.
Ты вучыліся? Працуеш?
Дзе збудаваў ты хатку?»

«Што я раблю?
Ганяю
Футбол.
Яшчэ танцую...»
Сказала Перапёлка:
«З такім быць не хачу я!»

Пайшоў Паўлін:
«І хвост мой
Не дапамог агністы.
Дармо ж: вось запішуся
Я заўтра у артысты.
Калі мяне пабачаць
На тэлеэкране,
Тады любая птушка
Дружыць са мною стане».

* * *

На студыі
Пяро і пух шугаюць.

Каля люстэрка кожнага —
Чарга.

Тут таленты птушыныя
Шукаюць.
Таму ва ўсіх кутках
Сядзяць, чакаюць:
Ад савянят малых
І да гагар.

Паўлін праходзіць
Міма ганарыста.
Каму ж, як не яму,
Тут быць артыстам?
Што Курыца?
Што нейкі Карапёк?
Паўлін усім відаць
Яшчэ здалёк.

Вось Мухалоўка
Падыйшла ціхутка:
«Я студыю ад мух
Ачышчу хутка!»
А Папугайчык кажа:
«Я ж, дарэчы,
Умею гаварыць
Па-чалавечы!»

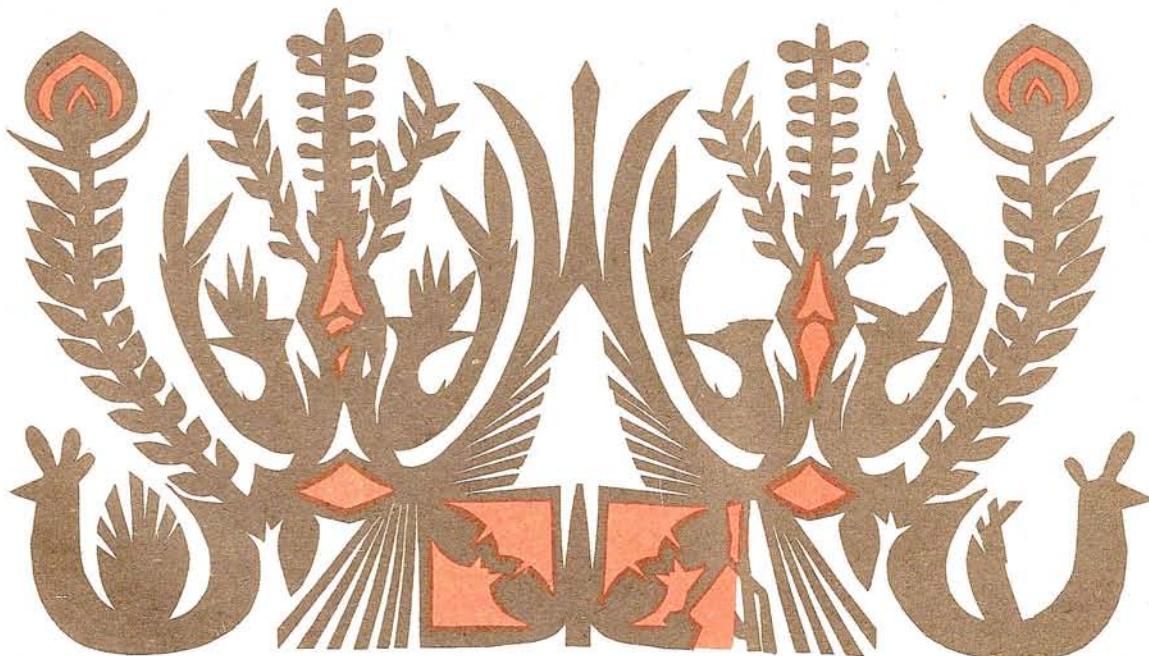
А Вярцішэйка:
«Я паспею разам
Ва ўсе глядзеца камеры
Адразу!»
Сініца кажа:
«Не баймся мы
Ні восені халоднай,
Ні зімы».

Заранка гнутка
Выгінае спінку:
«Спяваю я ўвесь дзень,
Без перапынку!»
І вось Паўлін
Ідзе у павільён.
Аж ліхтары
Зацьміў на момант ён,
Калі перад камісіяй

Наўпрост
Ён разварнуў
Свой каляровы хвост.

Але якая злосць пасля
Была,
Як выбрала Камісія —
Арла!
«Хіба ён прыгажэйшы за Паўліна?
Чаму яго?
Якая ў тым прычына?»

Яму тлумачаць:
«Не віні яго,
Ты прыгажун —
Ды толькі і ўсяго.
А дыкцыі ды граматы —
Няма.
Да нас прыходзіў ты, відаць,
Дарма!
Зноў пачынай
Жыщё сваё
Спачатку!
Не спадзявайся
На сястру і татку!»

Зайчык і горка

Зайку-сына на лыжню
Вывеў тата ўпершыню.
Лыжы новыя з кары
Парабілі ўсе звяры.

Нават і Вавёркі
Спрытна ездзяць з горкі!

— Я таксама ўніз хачу,
Я на лыжах палячу!
Шуснуў вецер у вушах,
Ахапіў малога жах:
«Лыжы хуткія імчаць?
Плакаць мне ці закрычаць?
Ой, куды лыжня вядзе?
Дзе ты, мама?
Тата, дзе?»

Тут на лыжы пень набег...
І з разгону Зайка — ў снег!
Згубіў сваю шапку
І падрапаў лапку,
Вывалаўся ў снезе —
Ды на горку лезе.
І хоць лапка пячэ,
Кажа:
— З'ехаць бы яшчэ!

Аўдотка

Самотнай маладзіцаю
Плача аўдотка:
«Чыя сястрыца я,
Чыя цётка?

З сям'і — журоўлінай,
А сама вясковая.
Ногі — галубіныя,
Крылы — куліковыя.

Прылящела ў горад,
Галубам прызналася,

Што ў любым гняздзечку
Тут бы працілася».

Галубы здзівіліся:
«Ну, аўдотка!
Што рабіць тут будзеш,
Вясковая цётка?»

Ты хіба ўмееш
Вуркатаць, як кошка,
Каб табе кідалі
Усяго патрошку?

О, якія часам
Дастаюца стравы!
Дагаджаць умейце —
Больш ніякай справы».

«Дагаджаць не ўмею.
Я пайшла ў балота —
Журавы наслухалі
Пра мае турботы.

А пасля сказаў:
«Што прыйшла да нас ты?
Мы лятаем клінам,
Ты — валюхаста».

Што рабіць было мне:
Гоняць сваякі!
Я пайшла з паклонам
Туды, дзе кулікі.

А яны гавораць:
«Нам радні хапае.
Ты надта ганарыстая.
Нам нашто такая?»

Нашы ў цябе крылы?
Кажаш ты дарма.
Нічога куліковага
У цябе няма!»

Вось цяпер аўдотка
Адзінока плача:
«А чыя я цётка,
А чыя сваячка?»

Дудка-чараўніца

Бегла ліска ля сяла
І пачула аж здаля,
Як на пагулянку,
Выбег хлопчык Янка.

Хвацкі ён музыка!
Ростам невялікі.
Да вуснаў дудку паднясе —
І прытупваюць усе!
І пахвалъваюць усе:
— Дудка-чараўніца,
Паіграй, сястрыща!

А назаўтра ранкам
Ускаліўся Янка.
«Што за гора, за бядা?
Дзе падзелася дуда?»

Ён шукаў аж дацямна,
А яе нідзе няма.
Ні на лаўцы,
Ні на даху,

Ні пад печкай,
Ні пад пахай!
«Ах ты, дудка мая,
Дудка,
Дзе ж ты так
Прапала хутка?»

А шчаслівая Лісіца
Бегала да ўсіх хваліцца,
Як улезла ў Янкаў дом,
Замяла сляды хвастом,

Пабывала па дарозе
У Мядзведзевай бярлозе:
— Дзядзька, вечарам прыходзь
І Мядзведзіцу прыводзь!
Я ж пайду шукаць Дзіка
Ды шаноўнага Ваўка.
Ды астатніх прывяду,
Каб паслухалі дуду!
А яна — чароўная,
З іншымі —
не роўная!
Я скажу ёй:

— Зайграй,
Каб пачуў мяне ўвесь край,
Каб зайдросціў кожны госьць,
Што музыка ў лесе ёсць!

Па дарогах
Па лясах
Павандную я,
Ліса!
Ды ў вазку,
Не пехатой,
Ды з чароўнаю
Дудой!
За ігру дадуць мне,
Пэўна,
Можа, курку,
Можа, пеўня..

Да лісінае нары
Ўсе спяшаюцца звяры:
Тут Вавёрка, тут і Лось,
І Мядзведзь, і Заяц ёсць.
— Ну, Ліса, давай,
Полечку зайграй!

Ліска важная ідзе,
Нешта шэпча той дудзе,
Дзьме.
Ізноўку дзьме ў яе.
Толькі тая не пле!
Гуку і таго няма.
Што ні робіць — ўсё дарма!
Рагаталі тут звяры!
І тры дні ў сваёй нары
Ліска, як прыкутая,
Ад сораму пакутвала.

Неяк Янка ў лес пайшоў
І дуду сваю знайшоў,
Дзьмухнуў ціха у яе —
І дуда ізноў пле,
Звонка заліваецца,
Аж звяры збіраюцца
Ды імкнунца чарадой
За музыкай і дудой:

— Раскажы нам, а чаму
Табе, Янка, аднаму
Грае песенькі дуда?
Нам жа з ёй — адна бядка.
Хто ні браў яе — маўчыць!

— Я магу вас навучыць.
Чараўніцтва тут няма:
Дудка не пяе сама!
Трэба ўмець іграць —
Тады
З самай простае дуды
Паліецца песенька
Звонкая ды весняя.
Будуць слухаць
Яе людзі,
Чараўнічай
Клікаць будуць!

Птушыны клей

Неяк піша стрыж стрыжу:
«Прылятай, цябе прашу!
Развялося столькі мошак,
Хоць збірай ты іх у кошык.

Тут на славу папалюеш.
Прылятай, прашу —
ты чуеш?»

I, як водзіцца ў людзей,
Стрыж купіў на пошце клей.
З амялам духмянай, спелай
Гэты клей птушыны белы.

Ім канверт заклеіў стрыж
І паслаў яго ў Парыж.

Праз лясы, палі і долы
Паляцеў паштовы голуб.
А канверт — такі духмяны!
Сеў тут голуб на палянку.

Дзеўбануў — вось смаката!
Зноў — дабраўся да ліста.
На прыпныках сувязіст
То канверт кляваў, то ліст.

Вось нарэшце і Парыж.
І канверт прымое стрыж.
Ды ў канверце — пустата:
Ні паштоўкі, ні ліста.

«Што за дзіва! — ён пытае.—
Што за мода за такая?
Што прынёс ты, сувязіст,
Дзе з канверта дзеўся ліст?»

Голуб вочы апускае:
«Дзесьці сам сабе лятае.
Быў салодкі, як ажыны,
Гэты новы клей птушыны.

З амяллы рабіўся клей —
За варэнне ён смачней.
Ну, а ліст?
Сюды, ў Парыж,
Новы ліст напіша стрыж!»

Вадзянік

Як прыеду ў вёску,
Кажа бабка ўраз:
Бегай каля хаты,
Ля свайго двара.

Толькі ж ты на рэчку
Не хадзі ані —

Там жыве страшыдла
Вадзянік.

Валасы ў яго даўгія,
Што пянька.
Рогі на ілбе крутыя,
Што ў быка.

Кожная рука —
Нібы вясло,
І лускою ўсё цела
Зарасло.

Вадзянік раніцой
Устae,
Чэша віламі
Кудлы свае.

А замест люстэрка
Ёрш ля сцяны
Ставіць карпаў яму
Люстранных.
Толькі тата аднойчы пачуў,
Што на рэчку ісці не хачу,
Бо баюся —
 а раптам мяне
Вадзянік за нагу
Хапяне.

Як у горад прыехалі зноў,
У басейн мяне тата павёў.
Цэлы год мы хадзілі ў басейн,
Я ныраць ужо стаў пакрысе.
Вось налета страшыць мяне
Пачынае бабуля: — На дне...

Тата ж кажа :
 — Хадзем на раку!
Будзе горача
Вадзяніку!

З аквалангам уніз як нырне,
Вельмі доўга
 там ходзіць па дне,
Я таксама за ім пад ваду
На пясчанае донца іду.

Ды не бачна
Страшыдла нідзе.
Толькі плещацца Сом у вадзе.
Ён аброслы,
Лянівы,
Стары.
Ледзь варочаецца
У віры.

I Сама мы нясём з глыбіні:
— Паглядзіце!
Вось ён, Вадзянік!

Янка-Запытанка

Ледзь паснедаўшы, ад ранку
Да начы бесперастанку
Задае пытанні Янка,
Па мянушцы Запытанка:

— Мама, а чаму, скажы,
Расце цеста ў дзяжы?
А чаму ў каровы рогі?
А куды вядуць дарогі?

Ах, ты, Янка,
Янка-Запытанка!

— А чаму гурок зялёны?
Клён чаму завецца клёнам?
Хата дзятла — на сасне?
Воўк адзін жыве ці не?

Толькі ўспомніў пра Ваўка —
Скок аднекуль шэры.
I скапіў ён хлапчука:
— Будзе мне вячэра!

Хоць прыйшла бяда такая,
Ды хлапец усё пытае:
— Дзе ты, Воўча, бок падраў?
А ці многа ў цябе спраў?
А чаму бяжыши, як сонны?
А ці мыгү ты вушы сёния?

Воўк ад злосці аж засоп,
За каўнер хлапчыну зграб,
Да нары не дацягнуў,
Тут, адразу ж, праглынуў.

Ах ты, Янка,
Янка-Запытанка!

Рады, съты, Воўк смяеца.
Толькі што гэта —
Здаецца ці мо праўда —
З жывата
Янка зноў пачаў пытаць?

— А чаму трасешся ты?
А нашто звярам хвасты?
А які тут цёмны кут!
А спяваць ці можна тут?

...Да Ваўка бягуць звяры,
Бачаць — Воўк маўчыць стары,
Сціснуў зубы, сціснуў рот,
А крычыць —
Крычыць жывот.

Ах ты, Янка,
Янка-Запытанка!

Воўк — дадому. Ды дарма,
Там Ваўчыща кажа:
— Прэч! Якое ваўчаня
Спаць пры шуме ляжа?

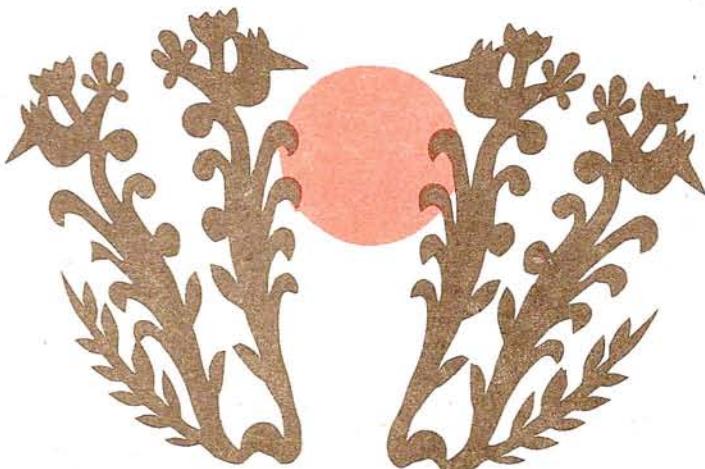
I паплёўся Воўк-бядак
У шпіталь лясны так-сяк.
Да хірурга трапіў Воўк,
Расказаў пра ўсё
I змоўк.

— Маеш, Воўча, рацыю:
Трэба аперацыя! —
Кажа доктар і ўстae,
Інструменты дастae.

...Саслабелы Воўк ляжыць.
Янка сцежкаю бяжыць
Ды пра ўсё пытаецца...
А звяры кідаюцца —

Хто ў балота,
Хто пад мох,
Каб убачыць
Іх не змог.

Усе баяцца Янку,
Янку-Запытанку!

Вагавая катэгорыя

Лясны басейн аж зіхаціць,
Увесь у яркіх кветках.
Адсюль ва ўсе бакі ляціць
Найрадасная вестка :

Сягоння, роўна ў пяць гадзін,
У гонар Першамая
Плыўцуў спорткомплексу «Дэльфін»
Бор сонечны прымое!

«Народ лясны!
Хутчэй ідзі,

Займай бліжэй мясціны!
Кіёскі розныя з шасці
Тут працаўца павінны.

Тут джынсы з рознае кары,
Кашулю, пояс модны —
Вы зможаце знайсці, сябры,
Бо лепшы з лепшых у бары
Наш стадыён «Падводны».

Над кожным сектарам — павець,
Гірлянды з арабіны.
І атуляе цікі лес
Падводныя кабіны.

Як стане горача табе —
Паплавай, асвяжыся!
У гэтай зоне — верабей,
У той — ільвы і рысі.

Ідуць, спяшаюцца звяры
На стадыён ад ранку.
Нясе з сабой бабёр стары
Бутэльку з валер'янкай.

Яго унучак Ручаёк,
Што сёння пльць павінен,
Не піў два дні драўляны сок,
Не грыз зусім асіны.

Даўно пад хвойкай маладой
Сядзіць Ліса-сястрыца.
Вянок з гарлачыкаў на ёй
І з верасу спадніца.

А нутрыі паселі ў рад,
Глядзяць вакол сярдзіта.
Ад іх пльць будзе сёння брат
З пляменніцай Анітай.

Чаканы ўсімі час настаў.
На стадыёне — поўна.
«На старт!» — ракетніцу узніяў
Мядзведзь — суддзя галоўны.

І тэлебачанне свае
Экраны уключае.
Ды хто там на дыбкі ўстае?
«А я?» —
крычыць з адчаем.

Дык гэта ж Заяц-шарачок!
Ён марышь пра рэкорды!
На сініх плаўках — гусачок,
На майцы зіхаціць значок
Задзірыста і горда.

Крычыць суддзя:
«Куды нясе
Цябе?
Фальстарт — не цацка!
Бабрыха Кропелька ў басейн
Сарвалася знянацку!»

Ды зайцаў дзядзька аж раве.
Вішчыць пляменик юны.
«Няхай плыве! Няхай плыве!
«Няхай!» —
крычаць трывуны.

Пераглянуліся дразды,
Мядзведзь сказаў: «Ды можна!»
І Заяц крочыць да вады,
Да тумбы пераможна.

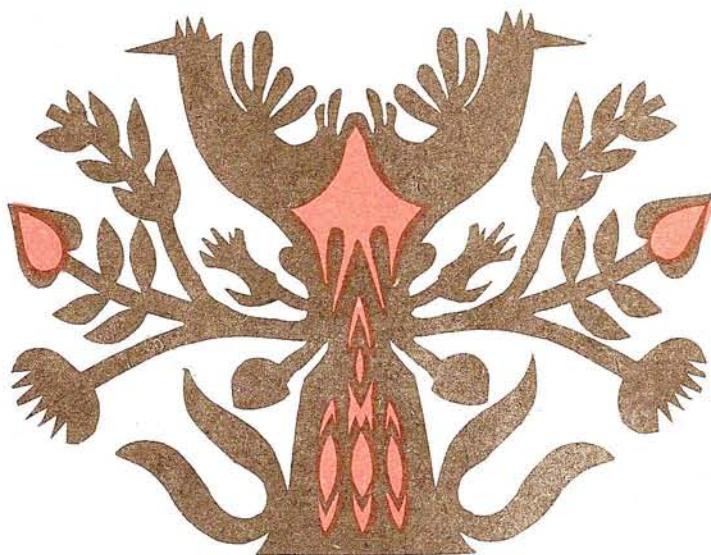
«На старт!»
Заціх апошні крок.
Скачок!
Вада ўскіпела.
Нясецца ўперад Ручайк,
За ім Аніта смела.

Кініць вада.
І наш герой
Падняў угору пырскаў рой.
Хаця вада — па вушы,
Ён разгубіўся, ён крычыць:
«Мяне тут штосьці душынць!»

Рагоча цэлы стадыён,
А Заяц плача горка.
Цішком на бераг вылез ён,
Як сігане за горку!

А зайцаў дзядзька кажа: «Мы
Ваду б змаглі адолець,
Каб толькі тлушчу да зімы
Набраць маглі паболей.

Бо кажуць — тлушч лягчэй вады.
Яшчэ мы з'явімся сюды!
Поўсць добра мы памажам —
Тады сябе пакажам!»

Чапля і Журавель

На балоце, у трысці
Ганарлівей не знайсці
Чаплі гэтай, што знарок
Не глядзіць ані ў чый бок,
Што самому Жураўлю
Гаварыла:
— Не люблю.
З чарацін, з прутоў альховыхых
Будавала дом свой новы.
Усё па купінах скакала
І, вясёлая, спявала:
— Я збяру, збяру, збяру
Па дубцу і па пяру,
Будзе мяккі і пушысты
Дом мой новы, дом мой чысты!
Ды бяда — аб асаку
Так парэзала нагу.
Што ступіць не можа кроку.
Куст жа родны так далёка.
Стогне Чапля:
— О-ёй-ёй...
Хто поможа, беднай, ёй?
Але ўгледзела здаля
Маладога Жураўля.
— На лугах між розных траў
Лекі я табе шукаў.
Траўка кожная крычыць:
«Я, я, я магу лячыць!»
Ды шашнкуў на ўзлескую гай:
«Падарожніка шукай!»
Ля дарогі, ля сажа
Траўка гэтая расла.
Ведай — ад лісточкай тых
Сціхне ўсякі болъ уміг.
— Даюй, добры мой сусед!
Пасвятлеў навокал свет.
Мо табе, калі змагу,
Я таксама пажагу.
— Ты, красуня, у мой бок
Глянь ласкава хоць разок...
На балоце, у трысці,
Лепшай пары не знайсці.
Разам Чапля з Жураўлём
Дабудоўвае свой дом.

Ручай

У Ручая
Гаворка свая:
— Я дачакаўся
Вясновай пары!
Ручай я ці рэчка,
Спрабуй разбяры.
Б'еца, звініць,
Поіць
Сініц:

— Скажыще, сястрыцы,
І вы Вясне,
Хай лету дарогу
Не ўступіць, не!
І будзе тады
У майм сэрцы спакой,
Бо назаўжды
Застануся ракой!

Вожык

Вожык тупаў —
Чуф-чуф-чуф! —
Ноччу па кватэры.
— Я дамоў, у лес, хачу,
Адчыніце дзвёры!

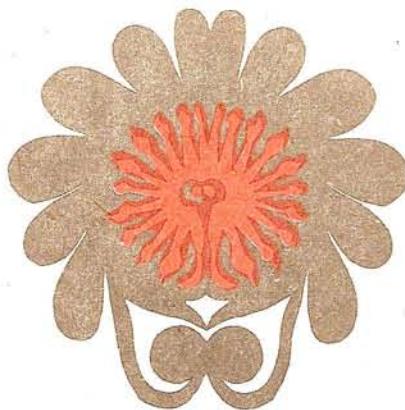
Што ў пакоі мне рабіць?
У гэтакім палацы
Не магу, паверце, жыць
Я зусім без працы.

Не хачу я малака,
Булак, абаранкаў,

А хачу я слімака
Пашукаць уранку.

Паглядзець, каб не смактаў
Дрэўцы маладыя.
Многа ў лесе розных спраў.
Тут — зусім не тыя.

Змей лаўлю па лесе я,
Шкоднікаў знішчаю.
Кожны ранак ля куп'я
Сонейка страчаю!

З МЕСТ

Роднае — 3	Петрукова гара — 17
Раніца — 4	Светафор — 21
Мастачка — 5	Маслякі — 21
Конік — 6	Новы год — 22
У Рыгора сёня гора — 7	Казка пра Паўліна — 24
Снягурка — 8	Зайчык і горка — 28
Аблокі — 9	Аўдотка — 28
Дамавік — 12	Дудка-чараўніца — 30
Што можна? — 13	Птушыны клей — 34
Шэршань — 13	Вадзянік — 35
Аладкі — 13	Янка-запытанка — 39
Дзяжурны — 15	Багавая катэгорыя — 41
Зіма — 16	Чапля і Журавель — 45
Як ён завецца? — 16	Ручай — 48
	Вожык — 48

Ольга Михайловна Ипатова

СКАЗКА О ПАВЛИНЕ

Для младшего школьного возраста

Минск, издательство «Юнацтва»

На белорусском языке

Рэдактар К. А. Цвірка

Мастак В. А. Дубінка

Мастацкі рэдактар В. І. Кліменка

Тэхнічны рэдактар В. А. Калядা

Карэнтар А. К. Юшына

ІБ № 204

Здадзена ў набор 09.11.82. Падп. да друку 03.05.83. Фармат 70×108^{1/16}. Папера афс. № 2. Гарнітура школьнай. Афсетны друк. Ум. друк. арк. 4,2. Ум.-фарб. адб. 18.2. Ул.-выд. арк. 3,64. Тыраж 40 000 экз. Зак. 1252. Цана 25 к.

Выдавецства «Юнацтва» Дзяржаўнага камітэта БССР па справах выдавецтваў, паліграфіі і книжнага гандлю. 220600, Мінск, праспект Машэрава, 11.

Ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга друкарня выдавецства ЦК КП Беларусі. 220041, Мінск, Ленінскі праспект, 79.